

Зміни
до глав 1, 2 розділу II Календаря профілактичних щеплень в Україні,
затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від
16 вересня 2011 року № 595, зареєстрованого в Міністерстві юстиції
України 10 жовтня 2011 року за № 1159/19897 (у редакції наказу
Міністерства охорони здоров'я України від 11 серпня 2014 року № 551)

Глави 1, 2 розділу II викласти в такій редакції:

«1. Щеплення за віком:

1) обов'язкові щеплення:

Щеплення проти	Вік										
	2 доби	2 місяці	4 місяці	6 місяців	12 місяців	18 місяців	4 роки	6 років	Дівчата 12–13 років	16 років	Дорослі
Гепатиту В ¹		1-а доза	2-а доза	3-я доза		4-а доза					
Туберкульозу ²	Одна доза										
Кашлюка, дифтерії, правця ³		1-а доза	2-а доза	3-я доза		4-а доза		ДП		ДП	ДП
Поліомієліту ⁴		1-а доза (ІПВ)	2-а доза (ІПВ)	3-я доза (ІПВ)		4-а доза (ІПВ)		ІПВ			
Інфекції, спричиненої <i>Haemophilus influenzae</i> типу b ⁵		1-а доза	2-а доза	3-я доза		4-а доза					
Кору, епідемічного паротиту, краснухи ⁶					1-а доза		2-а доза				
Папіломавірусної інфекції ⁷									Одна доза		

¹Планові профілактичні щеплення дітей проти гепатиту В проводяться у віці 2 місяці (1-а доза), 4 місяці (2-а доза), 6 місяців (3-я доза) та 18 місяці (4-а доза) незалежно від маси тіла при народженні. Щепленню проти гепатиту В у першу добу життя підлягають новонароджені незалежно від маси тіла принароджені у наступних ситуаціях:

якщо мати новонародженого HBsAg «+» (позитивна);

якщо в матері новонародженого невизначений HBsAg статус. Щеплення новонародженого проводиться

одночасно з дослідженням статусу матері за HBsAg. У разі отримання позитивного результату в матері профілактика гепатиту В у новонародженого проводиться як у випадку щеплення дитини, народженої від HBsAg «+» (позитивної) матері;

якщо у матері новонародженого в анамнезі мав місце діагностований гепатит В або С (пролікований в тому числі);

якщо мати новонародженого має позитивний результат лабораторного серологічного дослідження на вірусний гепатит С (антитіла / антиген);

ВІЛ-експоновані діти;

новонародженим передчасно або з низької масою тіла при народженні (менше за 2 000 г);

якщо в сімейному оточенні вирогідний контакт з особою інфікованою вірусом гепатиту В;

якщо при обстеженні протягом антенатального / раннього постнатального періоду виявлена патологія, яка є показанням для хірургічного втручання / введення препаратів крові;

схема щеплень дітей, які потребують отримання дози вакцини проти гепатиту В у першу добу життя: 0 (перша доба, «нульова» доза) – 2 місяці (1-а доза) – 4 місяці (2-а доза) – 6 місяців (3-я доза) життя дитини. «Нульова» доза вакцини вводиться в перші 12 годин життя дитини незалежно від маси тіла. Разом з щепленням, але не пізніше першого тижня життя, в іншу ділянку тіла вводиться специфічний імуноглобулін проти гепатиту В з розрахунку 40 МО / кг маси тіла, але не менше 100 МО.

Особливості щеплень осіб, які не отримали планові щеплення відповідно до віку, який зазначений в Календарі, наведено в главі 2 цього розділу.

²Щепленню для профілактики туберкульозу підлягають усі новонароджені діти, що не мають до цього протипоказань. Щеплення проводиться через 24 години від народження до виписки з пологового стаціонару вакциною для профілактики туберкульозу (далі – БЦЖ). Діти, що народилися раніше 34 тижня гестації та діти з масою тіла до 2 000 г вакцинуються проти туберкульозу після досягнення маси тіла 2 000 г.

Щеплення БЦЖ новонародженим не проводиться, якщо за результатами обстеження в антенатальний період чи при попередній вагітності була народжена дитина з підозрою / діагностованим первинним імунодефіцитом, який є протипоказанням до щеплення БЦЖ, або ж мали місце розвиток ускладнення від введення вакцини БЦЖ. В даному випадку питання про введення БЦЖ відтермінується до консультації у дитячого імунолога / отримання результатів лабораторного обстеження щодо первинного імунодефіциту.

Діти, які не були щеплені в пологовому стаціонарі, підлягають обов'язковій вакцинації проти туберкульозу до виповнення їм 18 років.

Діти, яким не виповнилося дев'ять місяців (8 місяців включно), щеплюються проти туберкульозу без попереднього проведення туберкулінової шкірної проби / тесту вивільнення гамма-інтерферону в разі відсутнього відомого контакту з людиною, яка хворіє на туберкульоз. Після досягнення дев'ятимісячного віку виконанням щеплення проводиться після проведення туберкулінової шкірної проби / тесту вивільнення гамма-інтерферону у разі отримання негативного результату.

Діти, щеплені БЦЖ, у яких не сформувався рубчик, проте є достовірне підтвердження проведення щеплення, не підлягають повторній вакцинації.

Не слід проводити подальшу вакцинацію в ділянку тіла, в яку була введена БЦЖ, принаймні протягом трьох місяців. Особливості вакцинації осіб, які не отримали щеплення відповідно до віку, який зазначений в Календарі, наведено в главі 2 цього розділу.

³Щеплення для профілактики дифтерії (Д), правця (П) та кашлюка (К) проводяться за віком: у 2 місяці (1-а доза), у 4 місяці (2-а доза), у 6 місяців (3-я доза) та у 18 місяців (4-а доза).

Для вакцинації дітей за віком проти кашлюка можуть використовуватися вакцини як з ацелюлярним (далі – АаКДП), так і з цілюклітинним (далі – АКДП) кашлюковим компонентом. Перенесений кашлюк в анамнезі не є протипоказанням до вакцинації проти цієї хвороби.

Щеплення для профілактики дифтерії та правця (ДП) у 6 років проводять анатоксином дифтерійно-правцевим (далі – АДП). Щеплення для профілактики дифтерії та правця (ДП) у 16 років проводять анатоксином дифтерійно-правцевим зі зменшеним вмістом антигену (далі – АДП-М). Першу планову ревакцинацію дорослих за віком та епідоказаннями, які раніше були щеплені, проводять АДП-М у віці 26 років з подальшою плановою ревакцинацією АДП-М кожні 10 років від попереднього щеплення АДП-М.

Якщо для екстреної імунопрофілактики правця було використано моновакцину (правцевий анатоксин), то дана доза не зараховується як вакцинація за Календарем. Наступні щеплення за Календарем плануються з дотриманням інтервалу в 4 тижні.

Особливості вакцинації осіб, які не отримали щеплення відповідно до віку, який зазначений в Календарі, зазначені в главі 2 цього розділу.

⁴Вакцинація дітей для профілактики поліомієліту проводиться за віком 2 місяці (1-а доза), 4 місяці (2-а доза), 6 місяців (3-я доза), 18 місяців (4-а доза) та 6 років (5-а доза). Для профілактики поліомієліту застосовується інактивована поліомієлітна вакцина (далі – ІПВ). Вакцина ІПВ може бути застосована як окремо, так і в складі комбінованих вакцин.

Особливості вакцинації осіб, які не отримали щеплення відповідно до віку, який зазначений в Календарі, наведено в главі 2 цього розділу.

⁵Щеплення для профілактики інфекції, спричиненої *Haemophilus influenzae* типу b (далі – Hib-інфекція),

проводиться за віком у 2 місяці (1-а доза), 4 місяці(2-а доза), 6 місяців (3-я доза) та в 18 місяців (4 доза) життя. Для вакцинації дітей для профілактики Ніб-інфекції використовуються як моновакцини, так і комбіновані вакцини, що містять Ніб-компонент.

Планова вакцинація проводиться дітям до 4 років 11 місяців 29 днів. У старшому віці вакцинація проти Ніб- інфекції проводиться лише за станом здоров'я відповідно до глави 4 цього розділу за окремими показаннями. Особливості вакцинації осіб, які не отримали щеплення відповідно до віку, який зазначений в Календарі, наведено в главі 2 цього розділу.

⁶Вакцинація дітей для профілактики кору, епідемічного паротиту та краснухи проводиться у віці 12 місяців (1-а доза) та у 4 роки (2-а доза).

Перенесене захворювання на одну чи дві з вказаних інфекцій, не є протипоказанням до щеплення з використанням комбінованої вакцини.

Особливості вакцинації осіб, які не отримали щеплення відповідно до віку, який зазначений в Календарі, наведено в главі 2 цього розділу.

⁷Вакцинація проти папіломавірусної інфекції (далі – ВПЛ) проводиться дівчатам у віці від 12 років до 13 років 11 місяців 29 днів, починаючи з 01 січня 2026 року, одноразово. Дівчатам, яким виповнилось 14 років після 01 січня 2026 року, та хлопчикам вакцинація проти папіломавірусної інфекції проводиться відповідно до розділу III цього Календаря. Дівчатам, які живуть з ВІЛ, та дітям, які постраждали від сексуального насильства, вакцину проти ВПЛ слід вводити якомога раніше, починаючи з 9 років. Вакцинація дівчат, які живуть з ВІЛ, має проводитися з використанням тридозового графіку вакцинації.

Особливості вакцинації осіб, які не отримали щеплення відповідно до віку, який зазначений в Календарі, наведено в главі 2 цього розділу.

2) щеплення дітей, вакцинація яких не забезпечується коштом державного бюджету

Щеплення проти	Вік										
	2 доби	2 місяці	4 місяці	6 місяців	12 місяців	18 місяців	4 роки	6 років	Дівчата 12–13 років	16 років	Дорослі
Пневмококової інфекції		Щеплення проводиться після досягнення віку 6 тижн									
Ротавірусної інфекції		Щеплення проводиться після досягнення віку 6 тижні									
Папіломавірусної інфекції								Щеплення проводиться після досягнення віку 9 років			
Менінгококоваї інфекції		Щеплення проводиться у відповідності до інструкції до медичного застосування									
Вітряної віспи				Щеплення проводиться після досягнення віку 9 місяців							
Грипу		Щеплення проводиться після досягнення віку 6 місяців									
Гепатиту А					Щеплення проводиться після досягнення віку 12 місяців						
Кліщового енцефаліту					Щеплення проводиться після досягнення віку 12 місяців						

2. Обов'язкові щеплення осіб з порушенням Календаря та осіб, які отримали щеплення за Календарем інших країн

Щеплення осіб з порушенням цього Календаря проводиться з дотриманням мінімальних інтервалів.

Не слід розпочинати серію вакцинації спочатку, якщо була пропущена доза, незалежно від того, скільки часу минуло, якщо іншого не передбачено інструкцією до медичного застосування вакцини. Необхідно ввести дози, яких не вистачає, за графіком з дотриманням мінімальних інтервалів.

Мінімальний інтервал – інтервал, який допускається до введення вакцини / анатоксину проти однієї і тієї самої інфекції особам з порушенням цього Календаря. Введення чергової дози вакцини / анатоксину з меншим, ніж мінімальний, інтервалом не зараховується. При

виборі схеми вакцинації необхідно керуватися інструкцією до медичного застосування вакцини / анатоксину.

Для дітей віком від 3 місяців до 6 років 11 місяців 29 днів

Щеплення проти		Мінімальний інтервал між введенням доз вакцини		
		1–2-а дози	2–3-я дози	3–4-а дози
1		2	3	4
Кашлюка, дифтерії, правця ¹	до 1 року	4 тижні	4 тижні	6 місяців
	старше 1 року	4 тижні	6 місяців	за Календарем, якщо інтервал між першою ревакцинацією і ревакцинацією за віком становить понад 1 рік
Поліомієліту ²		4 тижні	4 тижні	6 місяців
Гепатит В ³		4 тижні	4 тижні	4 тижні
Кору, епідемічного паротиту, краснухи ⁴		4 тижні	-	-
Ніб-інфекції ⁵		4 тижні, 2-а доза не вводиться, якщо 1-у дозу введено у віці від 12 місяців до 4 років 11 місяців 29 днів	4 тижні, 3-я доза не вводиться, якщо 2-у дозу введено у віці від 12 місяців до 4 років 11 місяців 29 днів	6 місяців, 4-а доза не вводиться, якщо 3-ю дозу введено у віці від 12 місяців до 4 років 11 місяців 29 днів
Туберкульозу ⁶		Вводиться одноразово до 18 років		

Для дітей віком від 7 до 17 років 11 місяців 29 днів та дорослих

Щеплення проти	Мінімальний інтервал між введенням доз вакцини		
	1–2-а дози	2–3-я дози	Ревакцинація
Дифтерії ¹	4 тижні	6 місяців	наступні кожні 10 років або за Календарем, але не раніше ніж 1 рік
Поліомієліту ²	4 тижні	4 тижні	6 місяців
Гепатиту В ³	4 тижні	4 тижні	-
Кору, епідемічного паротиту, краснухи ⁴	4 тижні	-	-
Туберкульозу ⁶	Вводиться одноразово до 18 років		
Папіломавірусної інфекції ⁷	Вводиться одноразово до 15 років		

¹Для вакцинації дітей віком до 6 років 11 місяців 29 днів проти дифтерії (Д), правця (П) та кашлюка (К) використовуються як АаКДП, так і АКДП.

АаКДП, придбана за власні кошти, може використовуватись для щеплень як до, так і після виконання дитині віку 7 років, якщо це не заборонено інструкцією до медичного застосування вакцини.

Щеплення дітей до року (від 3 місяців і до 1 року) розпочинається у визначений день з подальшим дотриманням мінімальних інтервалів між 1-ю і 2-ю, 2-ю і 3-ю дозами щонайменше 4 тижні з урахуванням вакцинації за віком. Наступні дози щеплень вводяться за Календарем щеплень.

У дітей віком від 1 року до 6 років 11 місяців 29 днів, які не отримали жодного щеплення для профілактики дифтерії (Д) та правця (П) та кашлюка (К), для первинного вакцинального комплексу використовують тридозовий графік вакцинації АаКДП / АКДП з дотриманням інтервалу між 1-ю та 2-ю дозами щонайменше

4 тижні, між 2-ю та 3-ю дозами – щонайменше 6 місяців. Наступна ревакцинація здійснюється за Календарем щеплень, якщо інтервал між 1-ю ревакцинацією і ревакцинацією за віком становить понад 1 рік.

У випадку, якщо введення 3-ї дози вакцини припадає на вік після 5 років, дана доза зараховується як ревакцинація за віком в 6 років. У випадку введення 3-ї дози раніше 5 років, проводять ревакцинацію за віком в 6 років.

У дітей віком від 7 років до 17 років 11 місяців 29 днів та дорослих, які не отримали жодного щеплення для профілактики вказаних інфекцій, для первинного вакцинального комплексу використовують тридозовий графік введення вакцини, що містить правцевий та дифтерійний анатоксини, з дотриманням інтервалу між 1-ю та 2-ю дозами щонайменше 4 тижні, між 2-ю та 3-ю дозами – щонайменше 6 місяців відповідно до інструкції до медичного застосування вакцини.

АаКДП, придбана за власні кошти, може використовуватись для щеплень дорослих, якщо це не заборонено інструкцією до медичного застосування.

Для ревакцинації проти дифтерії (Д) та правця (П) може бути використана будь-яка вакцина, що містить відповідні анатоксини, та дозволена до використання у даному віці згідно з інструкцією із застосування, затвердженою в установленому порядку.

У разі отримання щеплення дитиною за Календарем інших країн рекомендовано провести ревакцинацію у 6 років вакциною, що містить правцевий та дифтерійний анатоксини, якщо минув інтервал понад один рік після останньої ревакцинації.

Якщо інтервал після останньої ревакцинації становить менше року, ревакцинація зараховується як щеплення за віком у 6 років.

²Якщо ревакцинація проти поліомієліту збігається з віком проведення ревакцинації в 6 років, перша ревакцинація зараховується як ревакцинація за віком у 6 років.

Щеплення дітей з порушенням цього Календаря призначаються лікарем з такого розрахунку, щоб дитина встигла одержати чотири щеплення проти поліомієліту до віку 17 років 11 місяців 29 днів. У разі неможливості отримати 4 дози вакцини проти поліомієліту дитиною до віку 17 років 11 місяців 29 днів вводять стільки доз, скільки дитина встигне отримати до виповнення їй зазначеного віку.

Щеплення незалежно від віку проводиться інактивованою вакциною проти поліомієліту (ІПВ).

Особам, старшим 18 років, вакцинація проводиться за епідемічними показаннями.

³Якщо вакцинація розпочинається пізніше 3-го місяця життя дитини, щеплення плануються з урахуванням мінімального інтервалу між дозами. Щеплення проти гепатиту В проводиться дітям до досягнення віку 18 років. Вакцинація проти гепатиту В вважається завершеною при отриманні особою щонайменше трьох щеплень. Разом з тим, при використанні комбінованої вакцини, до складу якої входить вакцина проти гепатиту В та яка придбана за власні кошти, схема вакцинації може передбачати введення 4 дози. В даному разі, інтервал між введенням доз вакцини проти гепатиту В визначається схемою застосування комбінованої вакцини відповідно до інструкції до медичного застосування.

⁴Дітям, що не були вакциновані проти кору, епідемічного паротиту та краснухи за віком у 12 місяців та в 4 роки, щеплення починають робити у будь-якому віці до 17 років 11 місяців 29 днів. Дитина має отримати дві дози з дотриманням між ними мінімального інтервалу введення.

Вакцинація проти кору, епідемічного паротиту та краснухи дітей вважається завершеною, якщо дитина отримала два щеплення до кожної із зазначених інфекцій з інтервалом між 1-ю та 2-ю дозами щонайменше 4 тижні та за умови, що 1-у дозу вакцини було введено у віці 12 місяців та пізніше.

Якщо 1-у дозу вакцини було введено до виконання віку 12 місяців життя, дана доза вакцини не зараховується до курсу щеплень.

Проте, у випадку, якщо дитина з будь-яких причин отримала 1-у дозу після 11 місяців життя, у якості винятку ця доза зараховується і щеплення вважається повноцінним, коли дитина отримала 2-у дозу після 12 місяців життя та не раніше ніж минуло 3 міс. від введення 1-ї вакцини.

Якщо 2-а доза вакцини була введена протягом чотирьох днів до закінчення 28 денного інтервалу (не раніше 24 дня) після введення першої дози вакцини, така доза зараховується.

Якщо дитина отримала другу дозу вакцини проти кору, епідемічного паротиту, краснухи раніше досягнення віку 4 років, але з дотриманням мінімального інтервалу між введенням 1-ї та 2-ї дози вакцини, у введенні дози у віці 4 років не має потреби.

Допускається введення 3-ї дози вакцини проти кору у складі комбінованої вакцини проти кору, епідемічного паротиту та краснухи, якщо дитина раніше отримала лише одну дозу вакцини проти краснухи та / або епідемічного паротиту.

⁵Вакцинація проти Ніб-інфекції проводиться дітям до 4 років 11 місяців 29 днів.

У старшому віці вакцинація проти Ніб-інфекції проводиться лише за станом здоров'я відповідно до положень глави 4 цього розділу.

⁶Щеплення проти туберкульозу раніше невакцинованих дітей проводиться до виконання 18 років. Щеплення раніше невакцинованих дорослих проводиться при наявності факторів професійного ризику.

Перед щепленням дітей віком до 2 місяців, не щеплених на 2–5 добу від народження, туберкулінова шкірна проба / тест вивільнення гамма-інтерферону не проводяться.

Діти віком від 2 до 8 місяців при відомому контакті з людиною, яка хворіє на туберкульоз, вакцинуються після

проведення туберкулінової шкірної проби / тесту вивільнення гамма-інтерферону у разі негативного результату. В іншому випадку для прийняття рішення щодо вакцинації проти туберкульозу проведення туберкулінової шкірної проби / тесту вивільнення гамма-інтерферону в даному віці не потрібно.

Щеплення дітей старше 8 місяців проводиться після проведення туберкулінової шкірної проби / тесту вивільнення гамма-інтерферону в разі негативного результату протягом протягом 2 місяців.

При перевищенні терміну 2 місяці, якщо з будь-яких причин щеплення не було проведене, вакцинація проводиться після повторного проведення туберкулінової шкірної проби / тесту вивільнення гамма-інтерферону при негативному результаті, але не раніше ніж через 6 місяців від попереднього їх проведення.

⁷Дівчатам, яким виповнилось 15 років після 01 січня 2026 року, та хлопчикам вакцинація проти ВПЛ проводиться відповідно до розділу III цього Календаря.

При проведенні щеплень із застосуванням окремих вакцин або анатоксинів для профілактики вакцинокованих інфекційних хвороб необхідно дотримуватися таких особливостей їх введення:

Поєднання препаратів для щеплення	Можливе поєднання
≥2 інактивованих вакцин та / або анатоксинів	Вакцини та / або анатоксини можуть бути введені одночасно в різні ділянки тіла або з будь-яким інтервалом між введенням доз, якщо іншого не зазначено в інструкції до медичного застосування
Живі вакцини + інактивовані вакцини та / або анатоксини	Вакцини можуть бути введені одночасно в різні ділянки тіла або з інтервалом не менше 4 тижнів, , якщо іншого не зазначено в інструкції до медичного застосування
≥2 живих вакцин для парентерального введення (крім БЦЖ)	Вакцини можуть бути введені одночасно в різні ділянки тіла або з інтервалом не менше 4 тижнів, , якщо іншого не зазначено в інструкції до медичного застосування
Вакцини проти туберкульозу (БЦЖ)	Вакцини та / або анатоксини можуть бути введені одночасно в різні ділянки тіла або з будь-яким інтервалом між введенням, якщо іншого не зазначено в інструкції до медичного застосування
Живі вакцини для орального введення +будь-яка інша вакцина	Вакцини та / або анатоксини можуть бути введені одночасно в різні ділянки тіла або з будь-яким інтервалом між введенням доз, якщо іншого не зазначено в інструкції до медичного застосування

За потреби лікар має право ввести всі вакцини / анатоксини, що показані за цим Календарем, за одне відвідування особою закладу охорони здоров'я.

Введення парентеральних вакцин можна здійснювати в одну ділянку тіла при дотриманні відстані між ін'єкціями в 2,5 см або в різні ділянки тіла за умови, що це не суперечить інструкції до медичного застосування конкретної вакцини / анатоксину.

Вакцина БЦЖ має вводитися в різні ділянки тіла з іншими вакцинами при одночасному введенні. Не слід проводити подальшу вакцинацію в ділянку тіла, в яку була введена БЦЖ, принаймні протягом трьох місяців.

В іншому випадку лікар планує такі щеплення з урахуванням мінімальних інтервалів між введенням вакцин / анатоксинів.».

**В. о. директора Департаменту
громадського здоров'я**

Тетяна СКАПА